

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Житомирський державний університет імені Івана Франка

кафедра філософії

кафедра естетики, етики та образотворчого мистецтва

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

кафедра філософської антропології

Національний університет водного господарства та

природокористування (м. Рівне)

кафедра філософії

*АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ
У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Житомирський державний університет імені Івана Франка
кафедра філософії
кафедра естетики, етики та образотворчого мистецтва
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова (м. Київ)
кафедра філософської антропології
Національний університет водного господарства та
природокористування (м. Рівне)
кафедра філософії

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА
НАУКИ
У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ**

Збірник наукових праць

(За матеріалами IV Всеукраїнської науково-
теоретичної конференції молодих науковців від
20 грудня 2012 року)

Житомир
Видавництво ЖДУ імені Івана Франка
2013

УДК 101.1+168.5
ББК 87.1
А43

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол № 6 від 25 січня 2013 року

Редакційна колегія:

Саух П. Ю., доктор філософських наук, професор (керівник);
Поліщук О.П., доктор філософських наук, професор;
Стародубець В. О., кандидат філософських наук, доцент;
Слюсар В.М., кандидат філософських наук, доцент.

Рецензенти:

Богачевська І.В., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;
Герасимчук А. А., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка;
Пісіль О. С., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії Житомирського національного агроєкологічного університету.

А 43 Актуальні проблеми сучасної філософії та науки у глобалізованому світі: зб. наукових праць / за заг. ред. проф. П. Ю. Сауха – Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2013. – 200 с.

У збірнику наукових праць розглядаються основні аспекти становлення людської думки, співвідношення сучасної філософії та науки, особливості розвитку природничих і гуманітарних дисциплін у контексті становлення науки Посмодерну. З'ясовуються форми та механізми проявів толерантності у сферах політичної, соціальної, культурної, релігійної, етнічної, національної буттєвості людини.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Надруковано з оригінал-макетів авторів

Підписано до друку 11.04.13. Формат 60*90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Georgia. Друк різнографічний.

Ум. друк арк. 11.6. Обл. вид. арк. 9.8. Наклад 100. Зам. 67.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

Свідчення про державну реєстрацію:

Серія ЖТ № 10 від 07.12.04 р.

Електронна пошта (E-mail): info@zpu-zh.dn.ua, zpu@zpu-zh.dn.ua

© Колектив авторів, 2013

ЗМІСТ

Передмова	3
Петро Саух	4-8
Микола Козловець	8-14
Світлана Крилова	14-17
Олег Поліщук, Олена Поліщук, Світлана Сахневич	17-20
Ірина Вітюк	20-23
Людмила Горохова	23-26
Людмила Єршова	26-28
Алла Залужна	28-30
Наталія Ковтун	30-32
Юрій Ковтун	32-35
Тетяна Крайнікова	35-37
Анатолій Маслов	37-40
Максим Мельничук	40-42
Олександр Найдьонов	42-44
Валентин Перехейда	44-46
Людмила Погоріла	46-49
Оксана Ременець	49-51
Інна Савицька	51-53
Оксана Сарнавська	53-55
Олена Свінціцька	55-58
Алла Сингаївська	58-60
Вадим Слюсар	61-63
Володимир Стародубець	63-65
Лариса Стасюк	65-67
Оксана Чаплінська	67-68
Людмила Шкіль	69-70
Альона Редько	70-73
Катерина Качур	73-75
Юлія Брило	75-77
Дар'я Вольницька, Олена Поліщук	77-80
Дарія Герасимова	80-82
Ніна Герасимова	82-84
Едуард Гнатюк	84-86
Ірина Горбова	86-88
Олена Григоренко	88-90
Олена Данилюк	90-92
Оксана Дудар	92-95
Анна Євтушенко	95-97

Юлія Льченко	98-99
Надія Капець	99-103
Наталя Кляквіська, Олена Поліщук	103-105
Андрій Кобетяк	105-109
Вікторія Ковальчук, Володимир Стародубець	109-111
Юлія Кохан	111-114
Яніна Кучін	114-116
Галина Мазур	116-117
Анастасія Маленька	118-120
Людмила Маловицька, Марина Сорока, Юлія Черначук	120-122
Людмила Маловицька, Вероніка Шилук, Лілія Воронюк	123-126
Людмила Маловицька, Юлія Слосаренко, Ярослав Бондарчук	126-129
Надія Машковська	129-131
Ольга Іванівна Мельник	131-134
Ольга Миколаївна Мельник	134-136
Марина Михайлова	136-138
Євген Мойсєєнко	138-142
Олена Мороз	142-144
Валерія Муляр	144-145
Альбіна Недашківська	145-150
Марія Ожгібесова	150-153
Інна Петренчук	153-155
Дмитро Петровський	155-156
Олександра Саюк	157-158
Світлана Світельська-Дірко	158-161
Едґард Сердюк	161-163
Карен Сімонян	164-166
Марія Сишук	166-168
Ольга Соснова	168-172
Марія Стецька	172-176
Оксана Суліменко	176-179
Інна Харитюк	179-181
Тетяна Хоменко	181-183
Лілія Чеснокова	183-185
Олена Шижікіна	186-187
Катерина Ющенко	187-189
Костянтин Яценко	190-192
Довідка про авторів	193-198
Зміст	199

1. Материалистическая диалектика и методы естественных наук. М., 1968. – 608 с.
2. Степин В.С. Философия науки. М., 2003. – 384 с.
3. Карнeshов С.Х. Концепции современного естествознания. – М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. – 520 с.
4. Философские проблемы естествознания /Под ред. С.Т. Мелюхина. – М.: Высш. шк., 1985. – С. 3-36, 169-183.

**Людмила Маловицька,
Марина Сорока, Юлія Черначук,
Повстання мас у глобалізованому світі: профанація
традицій класичного мистецтва**

Зміна світоглядних пріоритетів епохи неминуче залишає свій відбиток у мистецтві. Технізація сучасної культури, ринковість, видовищність і тенденція до глобалізації сформували основні напрямки розвитку художньої культури епохи. Саме у мистецтві стало можливим співіснування різноманітних поглядів, позицій, цінностей, які втілювалися в плюралізмі художніх методів.

XX-XXI століття характеризуються величезною розмаїтістю художнього життя та підходів до осмислення місця й ролі мистецтва в суспільстві. Домінуючою є тенденція втрати цілісності духу, налаштованого на ідеал, що було типовим для класичного мистецтва. Не менш характерною є відмова від ідеї творчості як процесу формування художньо довершених мистецьких творів. Останнє зумовлює втрату критерію творчості та мети творчого процесу, майстерності, яку І. Кант характеризував як художньо досконалу оригінальність.

"Творча свобода" – поняття, що зазнало у культурі Новітнього часу профанації, адже було зведене до свавілля. Втрата естетичних критеріїв творчості спричинила виведення мистецтва поза межі діяльності, найвище призначення якої – формування естетичної культури чуттєво-емоційного ставлення людини до світу, розширення духовних зв'язків зі світом у формах досконалості. Практичний індивідуалізм зумовив крайній суб'єктивізм творчості, що в мистецтві відображено в ідеї спонтанності художнього процесу, його цілковитої недетермінованості [1].

Зважаючи на масштабність поширення проблеми автентичності мистецтва, досліджуване нами питання характеризується наявністю великої кількості як вітчизняних

так і західних наукових розвідок. Постмодерністська культурологічна проблематика висвітлена в працях Ж. Дерріди, П. Козловскі, Ю. Крістеві, Ж.-Ф. Ліотара, Р. Барта та ін. Відомими дослідниками культури постмодерну, постмодерного мистецтва є В. Діанова, І. Гльїн, М. Каган, М. Липовецькі, М. Мамардашвілі, Н. Маньковська, В. Подорога та ін. Дослідником масової культури й кітчу як одного з її ключових понять є Т. Адорно, який розглядає дану проблему в праці "Теорія естетики". Б. Гройс у праці "Комментарии к искусству" торкається проблеми кітчу, "поп-смаку", "ready-made", а також досліджує феномен медіа-мистецтва як результат проникнення техніки в художню культуру. Крім того, питання кітчу в мистецтві розглядають у своїх статтях відомі вітчизняні письменники та критики: Ю. Андрухович та Ю. Іздрик, а також Г. Меднікова в роботі "Мистецтво постмодернізму як фактор адаптації особистості".

Художність, тобто ціннісна визначеність духовних феноменів, сьогодні перетворилася на другорядну, а провідне місце посіло естетичне, розуміння якого зосереджене на одному аспекті, що абсолютизується. Це збудження чуттєвості як такої, безвідносно до естетично визначених засобів (але саме за умови їх естетичної визначеності чуттєвість постає духовним феноменом). Тому акцентується на крайніх – шокуючих – формах її виявлення: позахудожніх і позаморальних. Естетичне вдалося до послуг ринкової культури, збуджуючи інстинкти пожадливості, агресивності, статеві інстинкти і под. Дослідники культури Новітнього часу характеризують її саме як ринкову культуру з відповідною активізацією механізмів впливу "на споживача". "З погляду естетики, – зазначає Т. Адорно, – nouveaute є результатом історичного розвитку, привласненою мистецтвом торговельною маркою споживчого товару, завдяки якій художні твори вирізняються з завжди однакового асортименту, підкорюючись потребі збільшувати вартість капіталу..." [2].

Будь-яке заперечення тепер розглядається як незаконна та безпідставна претензія на володіння істиною. Специфіка постмодерністської естетики досить часто бере за основу неординарне трактування класичної традиції. Художник-постмодерніст переконаний, що усе вже було – сюжети, тексти, образи, прийоми. Творити можна, лише компілюючи відоме, тому майстерність полягає у тому, щоб із культурної скарбнички дістати максимально доречне у даному

контексті. Отже, цитатність – одна з найхарактерніших ознак сучасного мистецтва [3].

У постмодерному мистецтві, найбільшою мірою в умовах віртуалізації художньої культури, твір стає актом деконструкції з боку художника та публіки. Оскільки цитування – один з основних прийомів постмодерного живопису, літератури, кіно, архітектури, то його сприйняття сучасною публікою – це своєрідний естетичний "анамнезис". Публіка відшукує пізнавані посилання, "сліди" відомих творів і стилів. Саме реактуалізація через посилання до образів класики створює необхідний естетичний ефект.

Сприйняття класичного мистецтва у сучасній культурі спрощується, примітивізується, нівелюється: чого варта численна кількість цитатно-карикатурних "образів" славетної Джоконди, які сьогодні практично розважають невибагливий смак і нерозвинену свідомість! У подібних випадках відбувається тотальне загравання митця з "масами, що повстали" проти гармонійного, вишуканого, витончено-піднесеного у мистецтві – заради сумнівного тимчасового успіху у вкрай комерціалізованій культурі. Отже, мистецтво поступово втрачає свою споконвічну "ауру". У сучасних творах зникає унікальність, справжність, сукупність неповторних особливостей культурної парадигми актуального їм історичного етапу. І цей процес набирає обертів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Беньямін В. Мистецтво в епоху його технічного репродукування // Беньямін В. Вибране. – Л.: Ад Маргінем Прес, 2002.
2. Ліотар Ж. Ф. Постмодерна культура як пошук нестабільності // Матеріали міжнародної наукової конференції "Людина – світ – культура". – К.: Вища школа, 2004. – № 34. – С. 76–79.
3. Чміль Г. П. Екранна культура: плюральність проявів. – К.: Основа, 2003. – 335 с.
4. Головей В. Ю. Проблеми онтології мистецтва в сучасних естетичних дослідженнях // Матеріали міжнародної наукової конференції "Людина – світ – культура". – К.: Вища школа, 2004. – С. 132–135.
5. Гройс Б. Е. Комментарии к искусству. – М.: Высшая школа, 2003. – 174 с.